

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O DODATKU NA
MIROVINE OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU**

Zagreb, listopad 2018.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

1. Ocjena stanja

Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 79/07 i 114/11 - u daljnjem tekstu: Zakon o dodatku) korisnicima čije su mirovine ostvarene i određene od 1. siječnja 1999. godine isključivo prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07, 35/08, 40/10 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10, 130/10 – pročišćeni tekst, 61/11, 114/11, 76/12 i 133/13 - u daljnjem tekstu: ZOMO), od 1. listopada 2007. godine određuje se i isplaćuje dodatak na mirovinu od 4% do 27% od pripadajuće mirovine, zavisno o godini ostvarivanja prava na mirovinu. Svrha tog dodatka na mirovinu je sljedeća:

- otkloniti razlike u razini mirovina između mirovina ostvarenih na temelju ZOMO-a koje su nastale zbog postupnog širenja obračunskog razdoblja za izračun mirovine na cijeli radni vijek prema članku 184. ZOMO-a, čime su nastale neopravdane razlike između mirovina ostvarenih primjenom istoga Zakona za isti mirovinski staž i plaće, samo zbog toga što nisu ostvarene u istoj kalendarskoj godini;

- ublažiti razlike između mirovina ostvarenih do 31. prosinca 1998. godine prema prijašnjim propisima iz mirovinskog osiguranja i mirovina ostvarenih nakon 1. siječnja 1999. godine prema općim propisima o mirovinskom osiguranju.

Do prosinca 2011. dodatak se isplaćivao kao zasebno primanje uz pripadajuću svotu mirovine i imao je značajan učinak na materijalnu i socijalnu sigurnost korisnika mirovine. Zakonom o dopuni Zakona o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 114/11) od 1. siječnja 2012. dodatak na mirovinu postao je sastavni dio mirovine, budući da se praćenjem provedbe sustava mirovinskog osiguranja ukazalo na potrebu da se dodatak integrira u svotu mirovine, kao njezin sastavni dio, sa svim posljedicama koje iz toga proizlaze.

Prema članku 3. Zakona o dodatku propisano je da dodatak ne pripada korisnicima kojima je mirovina određena pod povoljnijim uvjetima i/ili na povoljniji način prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, korisnicima najviše mirovine određene prema Zakonu o najvišoj mirovini (Narodne novine, broj 162/98 i 82/01), korisnicima osnovne mirovine te korisnicima obiteljske mirovine kojima je mirovina određena od mirovine koja je ostvarena prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su važili do 31. prosinca 1998. Korisnici osnovne mirovine iz članka 83. ZOMO-a isključeni su od prava na dodatak, budući da će uz mirovinu ostvarenu prema ZOMO-u budućnosti ostvarivati i mirovinu ostvarenu na temelju uplata doprinosa u obveznom mirovinskom fondu u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje. Članak 91. stavak 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju

(Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18) uređuje određivanje mirovine za osiguranike obvezno osigurane i u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, na način da se mirovina određuje u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti kao osnovna mirovina. Naime, osnovna mirovina se određuje na način da se osobni bodovi na dio mirovine za dio staža ostvarenog nakon početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje (II. stup) korigiraju faktorom osnovne mirovine, a ako je osiguranik ostvario mirovinski staž do uvođenja II. stupa, dio mirovine ostvaren na temelju tog dijela mirovinskog staža računa se kao i drugim osiguranicima I. stupa na taj dio mirovine. Faktor osnovne mirovine se određuje kao prosjek udjela stope doprinosa za mirovinsko osiguranje u ukupnoj svoti doprinosa za mirovinsko osiguranje u razdoblju od 1. siječnja 2002. godine (uvođenja II. stupa) do godine u kojoj ostvaruje pravo na mirovinu. Faktor osnovne mirovine primjenjuje se i na najnižu i najvišu mirovinu određenu na temelju mirovinskog staža ostvarenog od 1. siječnja 2002. godine. Uz osnovnu mirovinu ovi korisnici ostvaruju i mirovinu iz II. stupa obveznog mirovinskog osiguranja prema mirovinskom programu mirovinskog osiguravajućeg društva. Na isti način određuje se osnovna invalidska i osnovna obiteljska mirovina.

Praćenjem kretanja visine ukupne svote mirovine osiguranika koji su obvezno osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti (I. stupa) i obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje (II. stupa) kojima se u I. stupu po ispunjenju uvjeta za starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu određuje osnovna mirovina, a u II. stupu mirovina prema mirovinskom programu mirovinskog osiguravajućeg društva, ustanovljeno je da se zbog niske stope izdvajanja u II. stup (5%) u odnosu na ukupnu svotu doprinosa (20%) i nedovoljno dugog razdoblja kapitalizacije doprinosa u II. stupu ukupna svota mirovine, odnosno zbroj osnovne mirovine iz I. stupa i mirovine koju ostvaruju kao članovi mirovinskog fonda (II. stup) znatno zaostaju (prosječno oko 600,00 kuna) ovisno o visini plaća u odnosu na prosjek plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za svotama mirovine korisnika starosne ili prijevremene starosne mirovine koji su osigurani isključivo u I. stupu mirovinskog osiguranja. Slijedom navedenoga, korisnici osnovne mirovine nalaze se u nejednakom materijalnom i socijalnom položaju u odnosu na korisnike mirovina obvezno osiguranih isključivo u I. stupu. Iz navedenih razloga, predloženim zakonom rješava se pitanje dodatka na mirovinu tako da se i korisnicima osnovne mirovine predlaže određivanje dodatka na mirovinu određenu u I. stupu kao osnovna mirovina i to na način da se na dio mirovine za mirovinski staž ostvaren do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje (do 31. prosinca 2001. godine) predlaže određivanje dodatka u jednakoj visini kao i korisniku mirovine koji pravo ostvaruje isključivo u I. stupu nakon 2010. godine (27%), a na dio mirovine koja mu pripada za mirovinski staž od dana uvođenja II. stupa dodatak se korigira faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu (faktor osnovne mirovine za 2018. godinu iznosi 0,75%), odnosno dodatak iznosi 20,25%.

1. Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Omogućuje se ostvarivanje prava na dodatak za korisnike mirovine koji su obvezno osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti (I. stup) i obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje (II. stup) koji će ostvarivati pravo obvezno iz oba stupa, kojima je u I. stupu ta mirovina određena kao osnovna mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18), a koji bi bez određivanja dodatka bili u neravnopravnom položaju u odnosu na korisnike koji pravo ostvaruju samo iz I. stupa.

2. Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Donošenjem i primjenom Prijedloga zakona značajno će se poboljšati materijalna i socijalna sigurnost korisnika mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, kojima je kao obvezno osiguranima i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, u I. stupu određena osnovna mirovina, a u II. stupu mirovinu će ostvarivati prema mirovinskom programu mirovinskog osiguravajućeg društva. Time se ujednačavaju uvjeti pri određivanju prava iz mirovinskog osiguranja i ostvaruje ustavna odrednica o Republici Hrvatskoj kao pravnoj i socijalnoj državi.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu Prijedloga zakona potrebno je osigurati u Državnom proračunu Republike Hrvatske 2.000.000 kuna u 2019. godini i 9.000.000 kuna u 2020. godini zbog povećanja rashoda za mirovine po osnovi povećanja prosječnog iznosa mirovine za korisnike osnovne mirovine te se istovremeno očekuje smanjenje prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje u iznosu od 214.000.000 kuna u 2019. godini i 227.000.000 kuna u 2020. godini s obzirom da se očekuje smanjenje broja osiguranika koji bi odabrali mirovinu samo iz I. mirovinskog stupa te se sredstva na njihovim računima u mirovinskim fondovima u trenutku odlaska u mirovinu ne bi transferirala u državni proračun, već u mirovinsko osiguravajuće društvo.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O DODATKU NA MIROVINE OSTVARENE PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Članak 1.

U Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 79/07 i 114/11) u članku 2. stavcima 2. i 3. riječi: „prema ovome Zakonu“ zamjenjuju se riječima: „prema članku 1. ovoga Zakona“.

Iza stavka 7. dodaje se novi stavak 8. i stavci 9., 10., 11. i 12. koji glase:

„(8) Korisniku mirovine iz članka 91. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju, osiguranom i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje kojemu je u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti određena osnovna mirovina, kao i korisniku osnovne invalidske mirovine dodatak na dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje određuje se u postotku od 27%, a na dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž ostvaren od toga dana (1. siječnja 2002. godine) određuje se u postotku od 27% pomnoženom s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu.

(9) Korisniku mirovine iz članka 91. stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju osiguranom i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, kao i korisniku osnovne invalidske mirovine koji nije ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, osnovica za dodatak je osnovna mirovina i određuje se u postotku od 27% pomnoženom s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu.

(10) Korisniku iz stavaka 8. i 9. ovoga članka kojemu svota osnovne mirovine s dodatkom iz stavaka 8. i 9. ovoga članka iznosi manje od najniže osnovne mirovine određuje se najniža osnovna mirovina iz članka 93. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(11) Svota osnovne mirovine iz stavaka 8. i 9. ovoga članka, zajedno s dodatkom iz stavaka 8. i 9. ovoga članka ne smije prijeći svotu najviše mirovine iz članka 93. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(12) Odredbe stavaka 8. do 11. odgovarajuće se primjenjuju i na člana obitelji osiguranika koji je osiguran i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje koji nakon stupanja na snagu ovoga Zakona iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti ostvari obiteljsku mirovinu u visini osnovne mirovine.“.

Dosadašnji stavak 8. postaje stavak 13.

Članak 2.

U članku 3. iza riječi: „najvišoj mirovini“ briše se zarez i riječi: „korisnicima osnovne mirovine“.

PRIJELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA**Članak 3.**

(1) Korisnicima mirovine koji su bili osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a kojima je u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti određena osnovna mirovina prema članku 91. stavcima 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju ili osnovna invalidska mirovina u razdoblju od 1. siječnja 2014. godine do stupanja na snagu ovoga Zakona, s danom stupanja na snagu ovoga Zakona određuje se dodatak na osnovnu mirovinu pripadajuću od 1. siječnja 2019. godine, prema članku 1. ovoga Zakona, ako je mirovina u isplati.

(2) Odredbe članka 2. stavaka 8. do 11. koji su dodani člankom 1. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju na korisnike obiteljske mirovine iza smrti osiguranika koji je bio osiguran i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje a umrlog u razdoblju iz stavka 1. ovoga članka, a član obitelji u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti ostvaruje obiteljsku mirovinu u visini osnovne mirovine.

(3) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje korisnicima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka odredit će dodatak, po službenoj dužnosti, bez donošenja rješenja.

Članak 4.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. siječnja 2019.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

S obzirom na to da se širi krug korisnika prava na dodatak i na korisnike koji su bili obvezno osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a koji u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti (I. stupu) ostvaruju mirovinu određenu u I. stupu kao osnovnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18, u daljnjem tekstu: Zakon o mirovinskom osiguranju), propisuje se način određivanja dodatka za te korisnike. Nadalje se propisuje da osnovica i postotak za određivanje dodatka, za korisnike iz članka 91. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju, čini dio mirovine za mirovinski staž navršen do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje i na taj dio se određuje u postotku od 27%, a na dio mirovine temeljem staža osiguranja ostvarenog od toga dana određuje se u istom postotku i množi s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu. Za korisnike mirovine određene kao osnovna mirovina prema članku 91. stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji nisu ostvarili mirovinski staž do uvođenja II. stupa, predlaže se određivanje dodatka u postotku od 27% na osnovnu mirovinu uz primjenu faktora osnovne mirovine. Ako je svota osnovne mirovine s dodatkom manja od svote najniže osnovne mirovine iz članka 93. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju odredit će se najniža osnovna mirovina, a ako je viša od najviše osnovne mirovine, ograničava se s najvišom osnovnom mirovinom. Također na isti način određuje se dodatak korisnicima osnovne invalidske mirovine te članu obitelji iza smrti osiguranika koji je umro nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, a koji ostvari obiteljsku mirovinu u visini osnovne mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti.

Uz članak 2.

Briše se dio odredbe koja je isključivala korisnike osnovne mirovine od prava na dodatak te se to pravo omogućuje i korisnicima mirovine koji su obvezno osigurani u oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja, a kojima će se u I. stupu određivati osnovna mirovina.

Uz članak 3.

Ovom odredbom predlaže se određivanje dodatka korisnicima osnovne mirovine priznate prema članku 91. stavcima 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju, kao i korisnicima osnovne invalidske mirovine te korisnicima obiteljske mirovine određene u visini osnovne mirovine, u razdoblju od 1. siječnja 2014. godine do stupanja na snagu ovoga Zakona, jer su ranije ostvarili pravo na mirovinu zbog staža osiguranja s povećanim trajanjem odnosno sniženja starosne granice, a predlaže se radi osiguranja iste razine prava koja je predviđena za nove korisnike.

Uz članak 4.

Ova odredba određuje datum stupanja na snagu zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJANJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 2.

(1) Korisnicima mirovina iz članka 1. ovoga Zakona određuje se, zavisno od svote mirovine i godine ostvarivanja prava na mirovinu, dodatak na mirovinu, i to:

- na mirovine ostvarene u 1999. godini dodatak iznosi 4,0% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2000. godini dodatak iznosi 8,4% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2001. godini dodatak iznosi 12,6% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2002. godini dodatak iznosi 16,3% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2003. godini dodatak iznosi 19,0% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2004. godini dodatak iznosi 20,9% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2005. godini dodatak iznosi 22,6% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2006. godini dodatak iznosi 23,8% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2007. godini dodatak iznosi 24,9% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2008. godini dodatak iznosi 25,9% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2009. godini dodatak iznosi 26,4% od mirovine,
- na mirovine ostvarene u 2010. godini i sljedećim godinama dodatak iznosi 27,0% od mirovine.

(2) Osnovica za određivanje dodatka na mirovinu prema ovome Zakonu jest svota mjesečne mirovine određena i usklađivana svake godine novom aktualnom vrijednosti mirovine prema članku 86. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(3) Osnovica za određivanje dodatka na mirovinu prema ovome Zakonu korisnicima mirovine ostvarene primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju jest mirovina iz hrvatskoga mirovinskog osiguranja koja im pripada na temelju mirovinskog staža navršenog u hrvatskom mirovinskom osiguranju.

(4) Osnovica za određivanje dodatka na mirovinu korisnika obiteljske mirovine koja se određuje i isplaćuje u dijelovima jest ukupna svota obiteljske mirovine, a dodatak se određuje razmjerno dijelovima mirovine koji se isplaćuju pojedinim članovima obitelji – korisnicima tako određene mirovine.

(5) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, korisnicima obiteljske mirovine određene od mirovine koja je ostvarena od 1. siječnja 1999. dodatak se određuje prema postotku iz godine u kojoj je ostvareno pravo na mirovinu od koje je određena obiteljska mirovina.

(6) Korisnicima najniže mirovine određene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju dodatak se određuje na mirovinu koja im pripada na temelju njihovoga ukupnoga mirovinskog staža za određivanje mirovine i njihovih ostvarenih plaća odnosno osnovica osiguranja i isplaćuje se zajedno s tom mirovinom, ako svota mirovine zajedno s dodatkom prema stavku 1. ovoga članka prelazi svotu najniže mirovine.

(7) Svota mirovine, zajedno s dodatkom na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, ne može biti veća od najviše mirovine određene prema članku 1. Zakona o najvišoj mirovini.

(8) Dodatak na mirovinu određen na način i pod uvjetima iz ovoga Zakona sastavni je dio mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Članak 3.

Pravo na dodatak na mirovinu prema ovome Zakonu ne pripada korisnicima kojima je mirovina određena pod povoljnijim uvjetima i/ili na povoljniji način prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, korisnicima najviše mirovine određene prema Zakonu o najvišoj mirovini, korisnicima osnovne mirovine i korisnicima obiteljske mirovine kojima je mirovina određena od mirovine koja je ostvarena prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su važili do 31. prosinca 1998.